

עתידימ

הרב חיים ברובנדר
rcb@atid.org

WEB YesHiva

פרשת ויצא תשע"ג
נשיקתו של יעקב

בראשית פרק כט פסוק י"א

וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבך:

רש"י

ויבך - לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו לקבורה. דבר אחר לפי שבא בידים ריקניות, אמר

אליעזר עבד אבי אבא היו בידיו נזמים וצמידים ומגדנות, ואני אין בידי כלום. לפי שרדף אליפו בן עשו במצות אביו אחריו להורגו והשיגו, ולפי שגדל אליפו בחיקו של יצחק משך ידו. אמר לו מה אעשה לציווי של אבא, אמר לו יעקב טול מה שבידי, והעני חשוב כמת:

פירוש אברבנאל

והנה נשק יעקב לרחל והודיעה שלא נשקה מפני תאוה, ולא תקחהו לגנאי כי אחי אביה הוא כלומר קרוב אליו מאד כי הנה הקרובים מאד יקרא אחים כמו כי אנשים אחים אנחנו וכמו שפירש כי הנה היה בן רבקה. האמנם בכה לפי שלא היה בידו נזמים וצמידים לתת לה כמו שנתן אליעזר לרבקה כי לא בא הוא שמה כאשר בא אליעזר עבד אברהם בשלום ובמישור והוא היה בורח ולכן לא נדבק בידו מאומה (רש"י בראשית כ"ט י) וחז"ל אמרו שרדף אליפו בן עשו אחר יעקב במצות אביו ומפני שנתגדל בין ברכי יצחק לא רצה להרוג את יעקב אבל נטל ממנו כל אשר היה מוליך בידו שנתנה לו אמו. והנערה רחל רצה ותגד לאביה ולפי דעת רש"י אמה כבר מתה. ואפשר שבעבור שהיתה הקורבה והאחוה עם אביה ולא עם אמה הגידה לו ולא לאמה. אבל רבקה הלכה לאמה כדי להראותה הנזם והצמידים אשר נתן לה. האמנם לבן לא חשש למתנות כי אם לקורבה ולכן הלך לו במרוצה רבה ויחבק לו וינשק לו ויעקב ספר לו כל הדברים רוצה לומר מה שקרהו בעצת אמו עם עשו ועם אביו בברכות ושעשו היה מתנחם לו להרגו. ולכן אמר לו לבן אך עצמי ובשרי אתה רוצה לומר עם היות אתה ועשו שניכם בני רבקה אחרי שידעתי אמתת הדבר דע לד שעצמי ובשרי אתה ולא הוא ומי שיגע בך יהיה כנוגע בעצמי ובשרי וזאת היתה ליעקב בטחון גדול למה שבא שמה והותרה בזה השאלה הה'.

הכתב והקבלה

וישק יעקב לרחל. נשיקה עם למ"ד ביד או בכתף או בצואר ע"פ מנהג המדינות, ובלא למ"ד היא בפה (ראב"ע) ורבותינו אמרו ברבה, כל נשיקה לתפלות (פריצות) בר מן תלת, נשיקה של גדולה, נשיקה של פרקים ונשיקה של פרישות וגו' ר' תנחומא אומר אף נשיקה של קריבות' שנאמר וישק יעקב לרחל, כי סבת הנשיקה היא לרוב אהבה וחשק הבוער בלב להתחבר יחד עד ששפתותיו משיקות איש אל אחיהו, מלבד אלה השלשה שהם צובעות מצד אהבת הנפש, כי נפשו אוהבת את נפש רעהו ומדרך אלו השלשה שתעורר הנפש להדבק עם רעהו, עת שרואהו לפרקים אז תתעורר אהבה עזה בלב, וכן אם רעהו עולה לגדולה, וכן עת יתפרד ממנו כי קשה עליו פרידתו, ולר' תנחומא גם בין הקרובים מצד שנפשותם מתאחדות, וזה היתה נשיקת יעקב לא מפני דבר אחר, והנה ת"ק ור' תנחומא פליגי בשתי לשונות דעולא (שבת י"ג) דלחד לישנא לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות לבד, ולחד לישנא אפילו שום קורבה אסור משום לך לך אמרינן נזירא וכו', וללשון זה דנשיקה של קורבה ג"כ אסור נראה לפרש נשיקה דכאן, התחברות מחשבי והתדבקות רצוני כענין צדק ושלום נשקו (תהלים פ"ה) שטעמו ע"ד מליצה דבקות מחשבי, שהצדק יהיה מדובק ומתאחד עם השלום ולא יפרדו. וטעם וישק יעקב לרחל שהתחבר עמה במחשבתו ורצונו, כדאמרינן (מגילה י"ג ב') אמר לה יעקב מינסבת לי אמרה לו אין, (פערלאבונגספערבינדונג) עמ"ש לך לך ט"ו ובן משק ביתי:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored in memory of Mr. Gerald Moskowitz z"l by his family.
לעי"נ גרשון אלטר בן יהודה וולף ז"ל

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

בראשית רבה (וילנא) פרשה ע

[יב] ויהי כאשר ראה יעקב ויגש יעקב ויגל את האבן, אי"ר יוחנן כזה שהוא מעביר פקק מעל פי צלוחית, וישק יעקב לרחל, כל נשיקה לתפלות בר מן תלת, נשיקה של גדולה, נשיקה של פרקים, נשיקה של פרישות, נשיקה של גדולה, (שמואל א' י) ויקח שמואל את פד השמן ויצוק על ראשו וישקהו, נשיקה של פרקים (שמות ד) וילך ויפגשו בהר האלהים וישק לו, נשיקה של פרישות (רות א) ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה, רבי תנחומא אמר אף נשיקה של קריבות שנאמר וישק יעקב לרחל שהיתה קרובתו, וישא את קולו ויבך, למה בכה אמר, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה ויקח העבד עשרה גמלים וגו' ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד, ד"א למה בכה שראה שאינה נכנסת עמו לקבורה, הדא היא דהיא אמרה לה לכן ישכב עמך הלילה אמרה לה עמך הוא דמיד עמי לית הוא דמיד, ד"א למה בכה שראה האנשים מלחשים אלו לאלו מפני שנשקה מה בא זה לחדש לנו דבר ערוה, שמשעה שלקה העולם בדור המבול עמדו אומות העולם וגדרו עצמן מן הערוה הדא אמרת שאנשי מזרח גדורים מן הערוה.

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן יב

[א] ... וְזֶה בְּחִינַת: (בְּרֵאשִׁית כ"ט) וַיִּשָּׂק יַעֲקֹב לְרַחֵל, וַיִּשָּׂא קִלּוֹ וַיִּבְכֶּה, פֶּרֶשׁ רִשְׁיִי: 'שְׂצָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׂאִינָה נִכְנָסֶת עִמּוֹ לְקַבּוּרָה'. רַחֵל בְּחִינַת תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, שֶׁהִיא כְּרַחֵל לְפָנֵי גּוֹזְזִיָּה, שֶׁהַכֹּל גּוֹזְזִין וּפּוֹסְקִין מִמֶּנָּה הַלְכוֹת, וְהֵם נַעֲשִׂים לְבוֹשִׁין, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (מִשְׁלֵי כ"ז): "כְּבָשִׂים לְלְבוּשָׁךְ", כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (וַיִּשְׁעִיחוּ ג): "שְׂמֵלָה לְכֹה קִצִּין תִּהְיֶה לְנוּ". כְּשֶׁאָדָם כָּשָׁר לומד תּוֹרַת הַתֵּנָא, אָזִי הַתֵּנָא נוֹשֵׁק אוֹתוֹ וְהוּא נוֹשֵׁק הַתֵּנָא, וְגוֹרֵם תַּעֲנוּג גְּדוֹל לְהַתֵּנָא, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: 'שְׂפָתוֹתַי דּוֹבְבוֹת בְּקִבְרִי וְכוּ': וְזֶה בְּחִינַת: וַיִּשָּׂק יַעֲקֹב הוּא הַתֵּנָא, לְרַחֵל הִיא הַתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה שְׁחַדֵּשׁ, שְׁנִשָּׁק וְדַבֵּק אֶת רוּחוֹ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׂבַשְׂכִּינָה. וַיִּבְכֶּה שְׂצָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁלוֹ, שֶׁהוֹצִיא מִפִּיּוֹ וְהִכְנִיס בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, וְרָאָה שְׂבַגְלוֹת הָזֶה עַל פִּי הַרְבֵּ הַלּוֹמְדִים אֵינָם הַגּוֹנִים; נִמְצָא שְׂעַל דִּי לְמוֹדֵם שְׂיִלְמְדוּ לֹא תִכְנַס רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל רַחֵל, שֶׁל תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, לְקַבּוּרָה, שְׂאִין שְׂפָתוֹתַי דּוֹבְבוֹת בְּקִבְרִי עַל דִּי לְמוֹדוֹ שֶׁל קָשָׁע, וְעַל יְדֵי זֶה וַיִּבְכֶּה עַל גְּלוֹתוֹ. וְעוֹד, שְׂלַפְעָמִים הַלְמַדְן אוֹמֵר אֵיזָה חַדוּשׁ בְּשֵׁם עֲצָמוֹ וְלֹא בְּשֵׁם הַתֵּנָא, נִמְצָא שְׂעַל יְדֵי זֶה אֵינוֹ נִכְנָס עִם הַתֵּנָא לְקַבּוּרָה, כִּי אֵין אוֹמֵר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ: